

Ücretsiz Başlangıç Paketi

9. Sınıf

Türk Dili ve Edebiyatı

Yıl haritası, örnek konu anlatımı ve alıştırmalarla okul müfredatına hazır bir başlangıç.

BU PAKETTE

- 9. sınıfın yıl boyu ünite haritası
- Örnek konu anlatımı: Şiir Bilgisi — Ölçü ve Uyak
- 8 soruluk alıştırmaları seti ve cevap anahtarı

9. Sınıf Edebiyat — Ünite Planı

Okul müfredatını takip eden, ay ay ilerleyen bir yol haritası. Her ünitenin sonunda kısa bir tekrar ve yazılı hazırlığı önerilir.

Dönem	Ünite	Odak Kazanım
Eylül – Ekim	Güzel Sanatlar ve Edebiyat	Edebiyatın diğer sanatlarla ilişkisi, edebi türlerin sınıflandırılması
Ekim – Kasım	Şiir Bilgisi	Ölçü (hece/aruz), uyak, redif, söz sanatlarına giriş
Kasım – Aralık	Anlatmaya Bağlı Metinler I	Masal, fabl — yapı unsurları ve tahlil
Aralık – Ocak	Anlatmaya Bağlı Metinler II	Destan, halk hikâyesi — dönem ve tema karşılaştırması
Şubat – Mart	Göstermeye Bağlı Metinler	Geleneksel Türk tiyatrosu (Karagöz, orta oyunu, meddah)
Mart – Nisan	Öğretici Metinler	Makale, deneme, sohbet — metin türü ayırt etme
Nisan – Mayıs	Yazılı Anlatım	Planlı yazma, paragrafta konu-ana düşünce
Mayıs – Haziran	Yıl Sonu Tekrarı	Tüm ünitelerin karma tekrarı, örnek sınav soruları

Şiir Bilgisi: Ölçü ve Uyak

1. Hece Ölçüsü Nedir?

Hece ölçüsü, bir dizedeki hece sayısının diğer dizelerle eşit olması esasına dayanır. Türk halk şiirinin temel ölçüsüdür. En sık kullanılan kalıplar 7'li, 8'li ve 11'li hece ölçüleridir. Dize içinde nefes alınan, anlam ve ritmin bölündüğü yerlere **durak** denir.

Dağların ardında bir bahar var,

Yolu bilen gider, bilmeyen kalır.

(11'li hece ölçüsü, 6+5 duraklı — öğretici örnek dize)

2. Uyak (Kafiye) ve Redif

Uyak: Dize sonlarında anlamca farklı, ses olarak aynı olan kelime veya eklerin tekrarıdır.

Redif: Dize sonunda tekrarlanan, anlamı ve görevi aynı kalan ek, kelime veya kelime gruplarıdır.

Uyak Türü	Açıklama	Örnek
Yarım uyak	Tek ses (harf) benzerliği	göl - bul
Tam uyak	İki ses benzerliği	taş - baş
Zengin uyak	İkiden fazla ses benzerliği	bahar - rüzgâr

Sınava dönük ipucu

Sorularda "uyak" ile "redif" karıştırılır. Redif çıkarıldığında kalan seslerin benzerliği uyağı verir — önce redifi ayır, sonra uyağa bak.

Kendini Sına — 8 Soru

1. Aşağıdaki dizelerin hece sayısını bulup durağını gösteriniz:
"Sabah olur güneş vurur dağlara"
2. "gül – bülbül" kelime çifti hangi uyak türüne örnektir?
3. Aşağıdaki cümlede altı çizili kelimenin redif mi uyak mı olduğunu belirtiniz:
"Bahar geldi, çiçek açtı yollarda / Kuşlar öttü, neşe saçtı yollarda"
4. Masal ile fablı ayıran en temel iki özelliği yazınız.
5. Aşağıdakilerden hangisi göstermeye bağlı bir metin türü **değildir**?
a) Karagöz b) Orta oyunu c) Deneme d) Meddah
6. "bahar – rüzgâr" örneği hangi uyak türüne girer? Nedenini açıklayınız.
7. Bir paragrafta "ana düşünce" ile "konu" arasındaki farkı kısaca açıklayınız.
8. Destan ile halk hikâyesini birbirinden ayıran bir özellik yazınız.

Kontrol Et

1. 11 hece, 6+5 durak (Sa-bah-o-lur / gü-neş-vu-rur-dağ-la-ra)
2. Zengin uyak (üç ses benzerliği: -ü-l)
3. "yollarda" redif (aynı ekin tekrarı); önündeki "açtı/saçtı" ise uyak.
4. Masalda olağanüstü unsurlar ve zaman-mekân belirsizliği vardır; fabl kısadır, kahramanları genelde hayvanlardır ve sonunda bir ders (kıssadan hisse) verir.
5. c) Deneme (öğretici metin türüdür, göstermeye bağlı değildir)
6. Zengin uyak; "ahar" ve öncesindeki "üzgâr" seslerinde ikiden fazla ses benzerliği vardır.
7. Konu, metnin neyle ilgili olduğudur; ana düşünce ise yazarın bu konu hakkında ulaştığı sonuç/mesajdır.
8. Destanlar olağanüstü, kahramanlık temelli ve toplumun ortak hafızasına dayanır; halk hikâyeleri ise daha gerçekçi, aşk ve macera temalıdır, âşıklar tarafından anlatılır.

Devamı için hazırız

Bu paket 9. sınıf edebiyat dersinin küçük bir tadımıydı. Yıl boyu konu anlatımı, çalışma kağıtları ve sınav hazırlığı için nurhocam.com üzerinden derse kayıt olabilir, diğer ücretsiz kaynaklara göz atabilirsin.

nurhocam.com → **Dersler / Edebiyat**